

– Csak meg ne tudja, hogy én voltam, aki benyitott. Olyan nevetségesnek érzem magam. Mire Maud:

– Nem, hát persze hogy nem tudja meg. Hisz öreg kedvencünk aludt. Azt mondtam neki, hogy a személyzet egyik tagja nyitott be tévedésből.

– Bizonyára félted őt.

– Nekem csak ő van – zokogott Christabel. – Egyébként – és itt a gonoszkodó diáklány hangja csengett a hangjában –, egyébként hazaviszem, mihelyt elkészül a tolószékéhez szükséges rámpa.

– És mikor készül el? – kérdezte Maud ártatlanul.

– Azt nehéz volna megmondani – válaszolta Christabel könnyedén. – Ma nem olyan könnyű megfelelő szakembert találni. – És a társalgásuk átterelődött a mesteremberekre, órabérekre, szociális körülményekre és szakszervezetekre.

Az egyik süppedős, virágos mintájú fotelben ülő öreg hölgy tudatáig valahogy eljutott a szociális szó, és fölkiáltott:

– Rhodésiának vége! Végképp vége!

Amikor az autónál elváltak, Christabel már-már hinni kezdte, hogy Charles valóban álmában bukott előre. Aztán elindult, kifordult a főútra, és fölsziszegett:

– Csakhogy én láttam, amit láttam! – És olyan erővel taposott a gázpedálra, hogy csaknem elütött a zebrán egy fiatal arabot.

Maud halkán füttyörészve lépdelt a gyepszőnyegen visszafelé, a „Gyepre lépni tilos!” táblát ügyesen kikerülte. Olyan fiatalosan járt, mint bakfis korában. Egy epizód jutott eszébe, egy klasszikus epizód a Bloomsbury-csoport életéből, amelyben Lytton Strachey Vanessa Bell szoknyájára mutatva sipító hangon kérdezi:

– Mit látok ott? Csak nem ondót?

– Még hogy ondó! – mormolta. A gesztenyék sárgákbak voltak, mint a napfény. Távol úgy zúgott a forgalom, akár az utolsó nyári dongó. A szoknya szegélyét azonban egy lassan megkeményedő folt díszítette, akkora volt, mint egy félpennys érme.

A Semmi nevű erdő

Előbb önfeledt kacagás. Egy lámpa, amely úgy elvakítja, hogy kénytelen hunyorogni. A lábujjait melengető kéz. De ezt már elfelejtette.

Később kenőcs-illat és kenőcs-puhaság. Valaki óvatosan bekeni érzékeny bőrét. Ismerős a hangja, a lélegzése, ahogy beleszuszog az orrlyukába. Érdesen tiszta papírpelenka. Műanyag-ropogás. Egy szűk ruhadarabot húznak át a fején, megfeszül a combján és a lábszárain. Valaki egy sámlira ülteti, földet sem ér a lába.

Azt hiszi, repül, valósággal megszáll a boldogságtól. Hirtelen földet ér, kacaja egyetlen másodperc alatt sírásba csap át.

Később enyhül a sírása, hallgatódik. Semmi válasz. Ekkor még hevesebben rázza a zokogás. De semmi sem történik, panaszára csak a becsukódó ajtó visszhangja felel. És még nagyobb lesz a csend.

Ettől már ő is elhallgat. A csend fojtogatja, rémületbe ejti, végigmászik a szobán, beüti valamibe a homlokát, megtorpan, négykézláb áll, mozdulatlanul, mint egy vasúti kocsi a végállomáson.

De valaki már kapar, és ugat. Kapar, ugat, hívogatja. Talán azt akarja, hogy nevéssen. Talán puha bundáját kínálgatja.

Az örömtől gügyög, feltápáskodik. Bizonytalanul áll, pelenkás ülepét hátratulja. A kilincs megemelkedik, majd visszahuppan. A kutya beront a szobába.

Megölelik egymást. A négy szőrös láb szabályosan átkarolja a két kis görbe, rugdalózóba bújtatott lábat. Az állat nyelve meleg és puha. A kislány ki-kifulladás miatt birkózik vele. Majd mielőtt megszűnne a kutya lelkes farkcsóválása, dönt. Főlegyenesedik, fél kezével céltudatosan belekapaszkodik a kutya szőrébe.

És az állat – noha nagyobb és erősebb, mint ő – érzékeli a kis öklök hatalmát. Lecsillapodik, úrrá lesz bohókás viháncolásán, önfeledt farkcsóválásán, és már ő is elszántan előre néz. A távoli kapu irányába.

Két, egy magasságban lévő szempár nézi a kertkaput, mely keskeny csíkokra szabdalja a szabadságot, a levegőt és a lombot. A kilincs, mint valami gondolatjel, mozdulatlanul, vízszintesen áll a levegőben. A habozás egyiküknek sem erőssége. Így minden tétovázás, bizonytalan lépés, töprengés nélkül már a kapunál vannak.

A kutyának, mely jó néhány kilinccsel megbirkózott, nem okoz nehézséget, hogy kinyissa a kertkaput. Már is csikorog a kavics a lábuk alatt. Már is úton vannak!

A Közép-Svealand fölött tanyázó anticiklon azonban épp aznap dönt úgy, hogy elmozdul dél felé. Megindul tehát – lassan és kelleltenül. Eddig Uppland hajlott hátú rétjein hevert kényelmesen, a borókás dombok durva bundájába kapaszkodva. Keresztülszüremkedett a frissen kibomlott nyírfaleveleken, nyomult előre a berki szellőrozsák, kakukkfű-csomók és alacsony szalagrózsák fölött, amelyekből, mire a nyár beéri, bármi lehet.

Az indulás szele lökésszerű. Fölerősödik, aztán visszavesz lendületéből. Ilyenkor a levegőt különös nyug-

talanság keríti hatalmába. Lehet, hogy ezt a nyugtalan-ságot érezte a kutya és a gyermek, amikor útnak indult?

A villában még senki nem sejt semmit. Hábóritatlan a hétköznap. Hogy mindez rövidesen megváltozik, épp-úgy nem sejthető, mint az, hogy a szép tavaszi idő egyszerre odébbáll. Nincsenek erre utaló jelek, bár a mozdulatlan csend önmagában elég fenyegetés.

Ők csupán azt érzik, hogy egyszeriben könnyedén lépdelenek. A négy mancs lelkesen trappol az úton, mellette totyog a pamut zokniba bújtatott két láb. A kis kezek az állat bundájába kapaszkodnak: számukra a kutya egy marék bozontos biztonság.

Egyre távolodnak a villától az erdőbe vezető úton. Az ablaktáblák épp akkor néznek másfelé, amikor ők ketten befordulnak az erdei ösvényre. Egy diákiú egy másodperccel később kanyarodik be kerékpárjával a sarkon; kettős csomót kellett kötnie a cipőfűzőjére. A néaninek, aki szőnyegot porol, épp most ment por a szemébe, így besiet az előszobatórkörhöz. Ők ketten pedig – mint akik láthatatlanná tévő varázsköpenyt vettek magukra – észrevétlenül belépnek a fekete áfonya birodalmába.

A kicsi magában dúdol. A kutya mellette lépdel és hallgatja. Hol hegyezi a fülét, hol féloldalt billenti: Vajon mit mond? Engedelmeskedjem? Csakhogy a gügyögés még nem egészen emberi hang. Nem, ezekre nem kell odafigyelni, dönti el a kutya, ekkor azonban a gyermek váratlanul hangosan és tisztán rászól:

– Vau-vau!

A kutya meglepetésében nagyot szökken. Mellső lábát szétterpeszti, a farkát csóválja.

A hirtelen mozdulattól a gyermek fenékre esik. De gyorsan föltápaszkodik, és tovább indul. Egyedül.

A kutya ugat.

– Vau-vau! – hívogatja a gyermek csökönyösen. A kutya pedig megy utána.

Most már a gyermek vezet. Értelmetlen szavakat gügyög, karjával ütemesen hadonászik. És nagyokat kacsag minden lába köré csavarodó széllelkésen, a barázdabillegetőn, amely végig előtte ugrál, hol eltűnik, hol megint visszatér. Úgy játszik vele, ahogy apa és anya szokott. Ott van. Odanézz. Eltűnt. Nini.

– Nini – szól a gyermek. Mire a madár eltűnik.

A kutya össze-vissza futkos. Hol egérszagot, hol nyúl-szagot érez. A mókusok ütötte zaj arra készleti, hogy mellső lábával nekitámaszkodjék egy fenyőtörzsnek, és fölfelé lessen. De aztán megint négy lábra ereszkedik, és körbeugrálja a gyermeket, aki nyílegyenesen halad az erdő felé.

A parti őrség helikoptere alacsonyan elrepül a fák csúcsa fölött. Ha más feladattal is megbízták volna,

mint hogy a képzelt ellenségre vadásszon, észlelnie kellene a gyermek és a kutya által rajzolt mértani ábrát: a változó átmérőjű kört.

Repülőgép és helikopter azonban nem újdonság a gyermek és a kutya előtt. Vidáman járják a sötét erdőt. A hőmérséklet néhány fokot esik. Lassan a gyomruk is korogni kezd. Felfedező kedvüket kérdések zavarják meg: merre menjenek tovább, és mi legyen az úti céljuk? A jelzések mégsem elég nyilvánvalóak ahhoz, hogy megállásra késztessek őket. Egyelőre gyorsan távolodnak a lakott területtől.

Ha valaki felülről, egy óriás szemével nézné a települést, ha térden állva kíváncsian előrehajolna, miközben válla az alacsonyan úszó felhőkkel van egy magasságban, különös mozgásra figyelne fel: emberek és érzelmek kavargására, kiáltozásra és jajveszékelésre. Autókra, melyek hirtelen megszaporodnak az egyik villa körül. Emberekre, akik ki-be szállnak az autókba és az autókba. És arra, hogy kékes kipufogógáz csillog az esti napsütésben. Valaki sír, és nem lehet megvigasztalni.

Bent, az erdő sötétjében minden gyantaszagú. A kis talpak nem hagynak nyomot a fénylő túleveleken. Ibo-lya- és fenyőtoboz-illat keveredik a pelenka egyre súlyosbodó tartalmának csípős szagával. A kicsi vakaródzni próbál, a kutya időnként kíváncsian körbeszaglással. A gyermek megint az állat bundájába kapaszkodik, így tesznek meg egy kilométert.

Valahol egy mókus ejt le egy kirágott fenyőtobozt a különös párosra. Fölfénylik egy pírókraj, olyan, akár szörmohán a légyölő galóca. Az alacsony ágak alatt sűrűsödik a csend. A meleg egyelőre megrekedt a zuzmók szakállában, és nem engedelmeskedik az indulásra nógató jeleknek. A gyermek lassabban lépdel, rugdalózójának talpa magába szívta az ösvény nyirkosságát.

Most egy hang a gyermek nevét kiáltja. Hosszan, panaszosan. Öblös férfihang, valósággal fölszippantja, majd visszajeti őket az ösvényre.

Mindketten hallgatóznak – a gyermek és a kutya. Néhány lépést tesznek a hang irányába. Csakhogy a tavalyi, megbarnult legyezőfű sűrű szövevénye elzárja előlük az utat, egy a szél által kidöntött fa tűhegyes gyökérvegei pedig védekezőn feléjük szúrnak. Ezért tovább mennek az ösvényen, lassan, bizonytalankodva. A kiáltásról hamar megfélekednek, de azért nyugtalanítja őket a visszhangja.

Most ismét fölharsan a gyermek neve. A mély férfihang egyiküknek sem ismerős. A kiáltás határozott. Olyan, mint egy parancs, ezért a kutya kérdően a gyermekre néz. Elállja az utját, félrebillentett fejjel várja, hogy az aprócska ember jelezzen.

Csakhogy a kicsi nevetve néz rá, és ismét rászól:
– Vau-vau!

A kutyában fölébred a kötelességtudat, nagyot lök a gyermekén, akkorát, hogy az a fenekére huppan. Amikor megpróbál fölkelni, ismét fellöki. Abba az irányba akarja terelni, ahonnan a kiáltás érkezik. A gyermek viszont csak azt érzékeli, hogy az állat legfontosabb és legmulatságosabb teendőjében akadályozza: a járásban. Életében most először fogja el a járás mómora, így tovább igyekszik, tudni akarja, meddig bírja a lába.

Az előbbi hang most ismét keresztülhasítja a néma erdőt, és ettől a kutyát erős nyugtalanság keríti hatalmába. A gyerek fölé lép, óvatosan megragadja fogaival a pelenkájánál fogva, ahogy a kölykét szokta.

Ettől a gyermek végképp méregbe jön.

– Csúnya, rossz kutya! – szidja. – Buta Vau-vau!

Szavaitól a kutya megjámorodik, és elszégyelli magát. De amikor a név újra meg újra fölcattan, igaz, ezúttal kisé távolabbról, ismét izgalom fogja el. Biztos benne, hogy valamit akarnak tőle, hogy valamiféle kapcsolat van az erdőben visszhangzó kiáltások és a gyermek között, aki a hátán fekszik, és mérgesen néz rá, összeráncolt homlokkal.

– Buta Vau-vau! Eridj innét! Eridj!

A kutya leszáll a gyermegről, és tűnődve elfekszik a mohaszőnyegen. Orrát mellső mancsára fekteti, és bámulja a pamutruhás titkot, mely csaknem szőrtelen és görbelábú, ám a szeme parancsolón villog, ő pedig élete folyamán megtanulta, hogy a különös emberi tűznek engedelmeskedjék.

Vakkant tehát egyet, és hízelegve csóválja a farkát. A kiáltás egyre messzebről hallatszik. Ugatni próbál, csakhogy az egymást kioltó parancsok következtében ugatása sípolássá torzul.

Még egyszer megpróbálja meggyőzni a gyermeket, ezért szorosán melléje áll. A kicsi közben fölállt, kurta lábain imbolyogva nézi a kutyát. Az állat akkorára nyitja a száját, amekkorára csak bírja: ez egy ostoba, szófogadatlan kölyök, akit haza kellene vinni a kosarába.

A gyermek öklöbe szorított kezével ekkor a kutya puha orrára sújt. A felsőajak lecsüngő bőrlebenye kemény állkapcsot rejt, az ütközés fájdalmas. A kutya vonít és meghátrál.

– Eridj innét! Buta! – kiált rá a gyermek, és fölgaskodik.

A kutya szégyenkezve és kelleetlenül, lógó farokkal tűnik el, mint az árnyék. Vonzzák az öblösebb emberi hangok, melyek határozottabb parancsokat és megnyugtatóbb simogatásokat ígérnek.

Eltűnik az árnyék. És nyomában beáll a csend.

A kiáltás közben mormolásá halkul, de ezt is elnyomja az alacsonyan röpdős poszméhek zümmögé-

se. A gyomra mélyén jelentkező korgás a gyermek teljes figyelmét igénybe veszi. Befelé hallgatózik. Enni-való. Víz.

Az egyik útkanyarulatban rátör a magányosságérzet. Hirtelen fölfogja, szavak nélkül is megérti: eltévedt, se mama, se papa, se néni, se kutya. Éhes és magányos.

Hangosan és panaszosan bömböl. Csakhogy a nemrég telepített fenyőerdő rügyei nem törődnek a panaszával, és a sűrűsödő felhők – amelyeket most, hogy a nagyerdőnek vége, megint lát – szürkék és közönyösek.

Bömbölése hol erősödik, hol alábbhagy. Le kell ülnie, hogy erőt gyűjtsön az újabb síráshoz, összekulcsolja nedves és piszkos, pamut rugdalózós fázó kezét-lábát. Szóval ilyen a világ. Valaha fénylett, és akkor egy meleg kéz fogta a talpát. Minderre tudatosan persze nem emlékszik, a hiányát azonban érzi: azt, hogy megváltozott.

Itt szúrós túlevelek vannak, éhség van, amitől szédül, az alacsonyan úszó felhők pedig nyirkosak és kellemetlenül hidegek. Itt határtalan a magány.

Majd – mintha képes volna a reménytelenséget kívülről szemlélni – abbahagyja a sírást. Ugyan mit segíthetnek a könnyek a szörnyűség küszöbén, a nyomorúság végső határán?

Némán ül, kis kezével a vizes füvet markolássza. Azután elengedi. Úgy mozognak az ujjai, mint a nagyon öregké, akik utoljára veszik számba a paplan rózsáit és a lepedő ráncait. Mintha készülődne valamire, mintha erőt gyűjtene, hogy az Iszonyattal szembe tudjon nézni.

De az Iszonyat ezúttal elmarad. Csak az alkonyat sűrűsödik. Csak a köd nyalja képen, csak a puha álom ver benne tanyát. A szelíd, szürke Semmi veszi körül, és ez rosszabb, mint a rémület.

Hideget áraszt a talaj. A gyermek szeme lassan lecsukódik. Egy eltévedt feketehangya nézegeti pelenkája varrásait.

Végül leszáll az alkony; hatalmas, érdes mancsával szétkeni a nappal maradványait. A kontúrok elmosódnak. Fenyőpalánták, kövek, moha és gyermek ködbe merül. A gyermek most megtapasztalhatja, hogy a teremtmények is lehetnek élettelenek, és hogy az életkedvnek is gyufára és foszforos felületre van szüksége ahhoz, hogy föllobbanhasson. Lám, éhségtől és magánytól elnehezülve ül, tárgyá válik.

Ezért nem mozdul akkor sem, amikor egy viharkabátos férfi ölbe kapja. Ezért fordítja el a tekintetét, amikor anyja könnyben ázó arca korszakokkal később föléje hajol.

Napokig kerüli a tekintetüket. Olyan tapasztalatlanok, olyan fiatalok, semmit sem tudnak a létezés titkairól. Ők nem látták, és talán soha nem is fogják látni a nagy Semmit, amellyel ő az erdőben találkozott.